

DE LINNEMANN-SCHOP ALS HAK- EN ZAAGWERKTUIG.

Het kan de aandacht niet ontgaan zijn, dat in ons Voorschrift op den Pionierarbeid geen aanwijzingen voorkomen, omtrent het gebruik der draagbare schop, tot hakken of zagen.

Het weinige vertrouwen, dat bij ons leger in den aanvang in die schop — uitsluitend als werktuig om te graven — gesteld werd, is nu gelukkig grootendeels, zoo niet geheel overwonnen. Niet hetzelfde kan gezegd worden van de diensten, die men er van verwacht, als hak- en zaagwerktuig.

De Oostenrijksche Majoor der Genie VON BRUNNER geeft in zijn brochure: »Ueber die Anwendung des Infanteriespatens, und die mit demselben auszuführenden flüchtigen Befestigungen vom Standpunkte des Infanterie-officiers 1880,» zeer wetenswaardige bijzonderheden in dit opzicht aan. Hoewel aan te nemen is, dat vele der lezers van *De Militaire Spectator* bekend zullen zijn met den inhoud dezer brochure, zoo hebben wij toch gemeend, dat het nut kon hebben, deze bijzonderheden terug te geven.

Na te hebben aangevoerd, dat thans kan worden aangenomen dat de troep voldoende geoefend wordt in het gebruik der schop om te graven, zegt de geachte schrijver ongeveer het volgende:

»Velen zal het echter onbekend zijn, welk een waarde de *Linnemann*-schop heeft als hak- en zaagwerktuig. De aanblik van de grove zaag en van de stompe zijde, die bestemd is om te hakken, geeft dan ook aanleiding tot weinig vertrouwen in haar bruikbaarheid; het is bepaald noodig, zich, evenals de schrijver, persoonlijk te overtuigen, dat men een steenharden boom van $8\frac{1}{2}$ cM. middellijn, zonder moeite in $1\frac{1}{2}$ minuut kan doen vallen, en dat bij een middellijn van 15 cM., de daartoe noodige tijd slechts 5 minuten bedraagt.

»Wie het niet zelf gezien heeft, heeft volkomen recht er aan te twijfelen; hij late er echter de proef van nemen.»

De ondergeteekende nu, deed proeven nemen, en was spoedig overtuigd.

Iets verder wordt gezegd: »Het is nu in vredetijd wel niet bepaald noodig, tot oefening van den troep boomen te vellen; het is voldoende, reeds gevelde

boomen te doen doorzagen. Echter is het wenschelijk, bij iedere geschikte gelegenheid, (en die doet zich dikwijls voor) oefeningen op grooter schaal te doen houden, minstens met de cadetten en de onderofficieren der cursussen".

De meest practische wijze om met de schop te *hakken*, is volgens den schrijver de volgende:

De man omvat den steel met één hand, en wel dichter bij den knop of bij het blad, naar gelang van omstandigheden; hij kapt in schuine richting benedenwaarts, en wel zoodanig, dat de slag zoo dicht mogelijk bij den bovenkant van het blad aankomt.

Om te *zagen*, wordt met de eene hand den knop, met de andere den voet van den steel (dicht bij het blad) omvat.

Bij boomen van meerdere dikte (10 à 25 cM.) wordt afwisselend gezaagd en gekapt.

Aan te bevelen is, eerst een korte horizontale zaagsnede te maken, daarna door een schuine snede een driehoek af te kappen, en zoo voort te gaan. Het midden van iedere volgende zaagsnede moet ongeveer komen aan een der uiteinden van de vorige.

Aannemende dat 2 man werken, dan zal de tweede den boom drukken in tegengestelde richting der insnijding, die door den eersten man gemaakt wordt.

Op bladz. 101 komen voor de volgende tijdsopgaven, zijnde een gemiddelde van tal van proeven:

Een harde boom (beuk, vruchtboom, eik):

dik 8 cM. in $1\frac{1}{2}'$, dik 10 cM. in $3'$, dik 15 cM. in $5'$.

Zacht hout (den, pijnboom), halve tijd; voor natuurlijke verhakkingen dienende, $\frac{2}{3}$ tijd. Een compagnie maakt een verhakking van 3 à 5 boomen diepte, over een frontbreedte van 200^x , in $\frac{1}{2}$ uur, of houwt in dezen tijd 200^x kreupelhout uit, tot het maken van communicatie.

Dat ook werkelijk op het *gevechtsveld* van de *Linnemann*-schop tot het vellen van boomen gebruik werd gemaakt, blijkt o. a. uit de opgave in de tweede noot van bladz. 89.

Daar wordt gezegd, dat in de stelling van Doboï, die in Aug. 1878 tegen de opstandelingen in Bosnië en Herzegowina werd ingenomen, op groote schaal door middel van de schop, boomen werden omgehouden; de zwaardere stammen liet men door de pioniers of de geniesoldaten vellen, deels bleven deze ook staan. Een kameraad schreef aan den toenmaligen Kapitein von BRUNNER: »Wij hebben met de schop geheele bosschen geraserd.»

Als aanvulling op deze mededeelingen vonden we in STREFFLEUR's *Oest. Mil. Zeitschrift*, Heft IV en V van dit jaar, bladz. 160, het volgende vermeld:

»Om het *verschil in tijd* te weten, noodig tot het vellen van boomen met nieuwe of met afgesleten schoppen, liet ik in Februari van dit jaar, een acasia-boom van 17 cM. middellijn, met een infanterieschop omhouden; zoodat de hak als de zaag der schop, waren door meer dan driejarig gebruik voor de meest verschillende werkzaamheden geheel stomp geworden, zoodat

de arbeider, wien ik de order gaf, de uitvoering bijna niet mogelijk achtte. Hij had dan ook 17 minuten noodig, om den boom te doen vallen (de schop werd afwisselend tot hakken en zagen gebruikt, zooals hierboven wordt aanbevolen). Nu liet ik zoowel de tanden der zaag, als de zaag zelve, met een gewone driekantige vijl slijpen, en een anderen acasia-boom van gelijke middellijn met de schop vellen. Dezelfde man deed het nu in slechts 5 minuten.

Deze werkman overtrof, wel is waar wat geschiktheid en ijver aangaat, verre een gewoon infanterist, doch daar deze afgelost wordt, zoo kan de geheele tijdduur geacht worden, ongeveer gelijk te zijn. Zeker is het niet van belang ontbloot, op te merken, *het groote tijdverlies*, dat men heeft door met een *afgesloten schop* te werken, waarbij nog komt dat het werken met de *scherpe schop* veel minder vermoeit. Aangezien nu in den oorlog *de tijd zeer groote waarde heeft*, en het zeker niet onverschillig is, of men b. v. aan den boschrand in 2 of in 6 uur een verhakking maakt, of men bij een gegeven tijd het voorterrein tot op 100 of tot op 300^x raseert, of men bij kracht blijft, of zich vermoeit, zoo is het iedere comp. commt. ten dringendste aan te raden, in het tijdvak van mobilisatie zijn schoppen te doen slijpen, waartoe hij in het ergste geval kan beschikken over de vijlen zijner pioniers, (1) ten minste als hij er niet de voorkeur aan geeft, eenige grove vijlen à 15 kreuzer (25 cent) aan te koopen. (Per peloton zou ook officieel een dergelijke vijl kunnen gegeven worden). Die echter weet, dat wij in '66 met ongeslepen sabels te velde trokken, zal moeilijk gelooven, dat aan den hierbij geuiten wensch zal worden gevolg gegeven.

De aandacht is er nu in ieder geval op gevestigd."

En nu onze conclusie:

Doordrongen van het groote gewicht van het hierboven aangehaalde, nemen wij de vrijheid met de meeste bescheidenheid, doch met kracht aan te bevelen om:

- 1°. Het Voorschrift op den Pionierarbeid aan te vullen met een aanwijzing omtrent het gebruik der schop, tot hakken en zagen; zoodmede met de noodige opgaven omtrent tijd, enz.
- 2°. Reeds in vreedetijd bij iedere compagnie vier vijlen te doen aanschaffen, waarvan de kosten voor het geheele leger de som van ± f 200 niet overschrijden.

J. C. MORREN,

1ste Luitenant der Infanterie.

Doesburg, Aug. '84.

(1) In Oostenrijk zijn per compagnie vier pioniers ingedeeld, voorzien van allerlei gereedschap.